Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu seitsemäs jaosto)

23 päivänä helmikuuta 2022*

Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu – Kilpailu – Pienpakettien kansainvälisten pikatoimituspalvelujen markkinat ETA-alueella – Yrityskeskittymä – Päätös, jolla todetaan yrityskeskittymä sisämarkkinoille soveltumattomaksi – Päätöksen kumoaminen unionin yleisen tuomioistuimen tuomiolla – Yleinen viittaus muihin asiakirjoihin – Kolmannen muussa asiassa esittämät kanneperusteet tai väitteet – Vastauksessa esitetty selvitysaineisto – Viivästyksen perusteettomuus – Tutkimatta jättäminen – Sellaisen oikeussäännön, jolla annetaan yksityisille oikeuksia, riittävän ilmeinen rikkominen

Asiassa T-540/18,

ASL Aviation Holdings DAC, kotipaikka Swords (Irlanti),

ASL Airlines (Ireland) Ltd, kotipaikka Swords,

edustajinaan N. Travers, SC, sekä H. Kelly, K. McKenna ja R. Scanlan, solicitors,

kantajina,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään N. Khan, P. Berghe, M. Farley ja R. Leupold Henning,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 268 artiklaan perustuvasta kanteesta, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, jonka kantajat väittävät kärsineensä yrityskeskittymän toteamisesta sisämarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi 30.1.2013 annetun komission päätöksen C(2013) 431 (asia COMP/M.6570 – UPS/TNT Express) lainvastaisuuden vuoksi,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja S. Papasavvas sekä tuomarit R. da Silva Passos, I. Reine, L. Truchot ja M. Sampol Pucurull (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies E. Artemiou,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 29.10.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

1 TNT Express NV (jäljempänä TNT) varautui sulautumiseen United Parcel Service, Inc:n (jäljempänä UPS) kanssa aloittamalla 26.4.2012 ASL Aviation Holdings DAC:n (aiemmin ASL Aviation Group Ltd) ja ASL Airlines (Ireland) Ltd:n (aiemmin Air Contractors Ireland Ltd) kanssa neuvottelut lentoliikennetoimintansa luovuttamisesta viimeksi mainituille (jäljempänä yhdessä ASL tai kantajat). Neuvottelujen syynä oli UPS:n kaltaisille kolmansien maiden yhteisöille asetettu kielto tarjota lentoliikennepalveluja Euroopan unionissa lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä 24.9.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008 (EUVL 2008, L 293, s. 3) 4 artiklan f alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

2 Euroopan komissio julkaisi 26.6.2012 keskittymää koskevan ennakkoilmoituksen (asia COMP/M.6570 – UPS/TNT Express) (EUVL 2012, C 186, s. 9) yrityskeskittymien valvonnasta 20.1.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 (EY:n sulautuma-asetus) (EUVL 2004, L 24, s. 1), sellaisena kuin se on pantu täytäntöön 7.4.2004 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 802/2004 (EUVL 2004, L 133, s. 1), 4 artiklan mukaisesti.

3 Kantajat tekivät 15.11.2012 TNT:n kanssa kaksi sopimusta (jäljempänä yhdessä vuoden 2012 sopimukset):

– hankintasopimus, jonka nimi oli ”UPS-SPA” (jäljempänä UPS-SPA-sopimus) ja jonka mukaan UPS:n ja TNT:n välisen oikeustoimen loppuunsaattamisen jälkeen ASL hankkii 100 prosenttia TNT Airways SA/NV:stä ja Pan Air Lineas Aereas SA:sta

– palvelusopimus, jonka nimi oli ”UPS-ATSA” ja jonka mukaan UPS:n ja TNT:n välisen oikeustoimen loppuunsaattamisen ja UPS-SPA-sopimuksen päättymisen jälkeen ASL tarjoaa lentoliikenteen palveluja UPS:lle ja kolmansille osapuolille viiden vuoden ajan ASL:n UPS-SPA-sopimuksella hankkimalla TNT Airwaysin lentoliikennekalustolla.

4 Vuoden 2012 sopimusten voimaantulopäiväksi vahvistettiin 1.2.2013 sillä varauksella, että komissio toteaa UPS:n ja TNT:n välisen keskittymän sisämarkkinoille soveltuvaksi.

5 UPS ilmoitti 16.11.2012 komissiolle vuoden 2012 sopimusten tekemisestä.

6 Komissio ilmoitti UPS:lle 11.1.2013 aikovansa kieltää suunnitellun keskittymän sen ja TNT:n välillä.

7 UPS julkisti kyseisen tiedon 14.1.2013 päivätyllä lehdistötiedotteella.

8 Komissio antoi 30.1.2013 päätöksen C(2013) 431 (asia COMP/M.6570 – UPS/TNT Express) yrityskeskittymän toteamisesta sisämarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi (jäljempänä riidanalainen päätös). Komissio katsoi, että UPS:n ja TNT:n

keskittymä haittaa merkittävästi toimivaa kilpailua kyseessä olevien palvelujen markkinoilla 15 jäsenvaltiossa eli Bulgariassa, Tšekissä, Tanskassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Unkarissa, Maltalla, Alankomaissa, Puolassa, Romaniassa, Sloveniassa, Slovakiassa, Suomessa ja Ruotsissa.

9 UPS ilmoitti samana päivänä julkaisemassaan lehdistötiedotteessa luopuvansa suunnitellusta keskittymästä.

10 UPS nosti 5.4.2013 unionin yleisessä tuomioistuimessa riidanalaista päätöstä koskevan kumoamiskanteen, joka kirjattiin asianumerolla T-194/13.

11 Komissio julkaisi 12.5.2015 riidanalaisen päätöksen ei-luottamuksellisen version.

12 Komissio julkaisi 4.7.2015 keskittymää koskevan ennakkoilmoituksen (asia M.7630 – FedEx/TNT Express) (EUVL 2015, C 220, s. 15), joka liittyi oikeustoimeen, jolla FedEx Corp:n oli määrä ostaa TNT.

13 Komissio antoi 8.1.2016 FedExin ja TNT:n väliseen oikeustoimeen liittyvän päätöksen keskittymän julistamisesta sisämarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi (asia M.7630. – FedEx/TNT Express), jonka tiivistelmä julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL 2016, C 450, s. 12).

14 FedEx ja kantajat tekivät 5.2.2016 sopimuksen siitä, että viimeksi mainitut hankkivat TNT:n lentoliikennekaluston, sekä sopimuksen FedExille suoritettavista lentoliikennepalveluista.

15 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi riidanalaisen päätöksen 7.3.2017 antamallaan tuomiolla United Parcel Service v. komissio (T-194/13, EU:T:2017:144).

16 Komissio teki 16.5.2017 valituksen 7.3.2017 annetusta tuomiosta United Parcel Service v. komissio (T-194/13, EU:T:2017:144), mutta unionin tuomioistuin hylkäsi sen 16.1.2019 antamallaan tuomiolla komissio v. United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2019:23).

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

17 Kantajat nostivat nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 11.9.2018 toimittamallaan kannekirjelmällä.

18 Koska unionin yleisen tuomioistuimen kokoonpanoa muutettiin 17.10.2019 tehdyllä päätöksellä, unionin yleisen tuomioistuimen presidentti siirsi asian unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 27 artiklan 3 kohdan mukaisesti uudelle esittelevälle tuomarille, joka nimettiin seitsemänteen jaostoon.

19 Unionin yleinen tuomioistuin päätti seitsemännen jaoston ehdotuksesta siirtää asian työjärjestyksensä 28 artiklan nojalla laajennetun ratkaisukokoonpanon käsiteltäväksi.

20 Unionin yleinen tuomioistuin (laajennettu seitsemäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn, ja asianosaisille esitettiin työjärjestyksen 89 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena kirjallisia kysymyksiä. Asianosaiset vastasivat kysymyksiin asetetuissa määräajoissa.

21 Kantajat ilmoittivat istunnossa alentavansa vahingonkorvausvaatimuksensa määrää kanteen nostamisen jälkeen ilmenneiden seikkojen perusteella, mikä kirjattiin istuntopöytäkirjaan.

22 Kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

– toteaa, että komissio on SEUT 268 artiklan ja SEUT 340 artiklan toisen kohdan nojalla vastuussa riidanalaisen päätöksen lainvastaisuuden vuoksi aiheutuneesta vahingosta, jonka määrä on 93 881 731 euroa tai muu unionin yleisen tuomioistuimen vahvistama määrä

– velvoittaa vastaajan maksamaan tässä asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä siihen päivään saakka, jona maksu on suoritettu täysimääräisenä, viivästyskorkoa 93 881 731 euron määrälle tai muulle unionin yleisen tuomioistuimen asianmukaisena pitämälle määrälle Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioissaan soveltaman korkokannan mukaisesti 2 prosenttiyksiköllä korotettuna

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

24 Kantajien korvausvaatimuksen perusteena on sen seurauksena, että TNT:n kanssa vuonna 2012 tehtyjä sopimuksia oli mahdotonta täyttää, koska UPS:n ja TNT:n välinen oikeustoimi todettiin riidanalaisella päätöksellä sisämarkkinoille soveltumattomaksi, saamatta jäänyt voitto.

25 Vaatimuksensa tueksi kantajat vetoavat ensiksi siihen, että komissio loukkasi niiden ja UPS:n perusoikeuksia riittävän ilmeisellä tavalla (ensimmäinen ja toinen kanneperuste) ja teki vakavia ja ilmeisiä virheitä arvioidessaan UPS:n ja TNT:n yrityskeskittymää (kolmas kanneperuste), minkä jälkeen ne väittävät, että kyseisistä lainvastaisuuksista aiheutui niille välitöntä vahinkoa (neljäs kanneperuste), ja arvioivat kyseisen vahingon määrän (viides kanneperuste).

26 Komissio väittää, että kanne on osittain vanhentunut ja jätettävä osittain tutkimatta ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

Alustavat huomautukset

27 SEUT 340 artiklan toisen kohdan mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella unioni korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

28 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen edellytyksenä on kolmen kumulatiivisen edellytyksen täyttyminen eli ensinnäkin se, että rikotun oikeusnormin tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille ja rikkominen on riittävän ilmeinen, toiseksi se, että vahingon todenperäisyys on osoitettu, ja kolmanneksi se, että toimen toteuttajan velvoitteen laiminlyönnin ja vahinkoa kärsineiden henkilöiden kärsimän vahingon

välillä on välitön syy-yhteys (tuomio 13.12.2018, Euroopan unioni v. Kendrion, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, 117 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 4.7.2000, Bergaderm ja Goupil v. komissio, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 39–42 kohta). Kyseisten edellytysten kumulatiivisuus merkitsee sitä, että jos yksi niistä jää täyttymättä, sopimussuhteen ulkopuolinen unionin vastuu ei voi syntyä (ks. vastaavasti tuomio 9.9.1999, Lucaccioni v. komissio, C-257/98 P, EU:C:1999:402, 63 ja 64 kohta ja tuomio 15.6.2000, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, C-237/98 P, EU:C:2000:321, 54 kohta).

29 Käsiteltävässä asiassa on mainittava, että kantajien väitteet siitä, että komissio loukkasi ilmeisellä tavalla niiden ja UPS:n perusoikeuksia ja teki UPS:n ja TNT:n yrityskeskittymää koskevassa arvioinnissa vakavia virheitä, liittyvät sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen ensimmäiseen edellytykseen, kun taas niille kyseisistä lainvastaisuuksista välittömästi aiheutuneita vahinkoja koskevat väitteet liittyvät kolmanteen edellytykseen ja vahingon määrän arviointia koskeva väitteet toiseen edellytykseen.

30 Ennen ensimmäisen edellytyksen tutkimista on määritettävä nyt käsiteltävän vahingonkorvauskanteen ja asiassa T-834/17 nostetun kanteen välinen yhteys.

31 Kantajat väittävät, että vuoden 2012 sopimukset purettiin riidanalaisen päätöksen, jolla komissio asettui vastustamaan UPS:n ja TNT:n välistä yrityskeskittymää, seurauksena. Koska unionin yleinen tuomioistuin kumosi kyseisen päätöksen UPS:n puolustautumisoikeuksien loukkaamisen perusteella, kantajat katsovat, että riidanalaisen päätöksen antaminen lainvastaisesti oli välitön syy sille, ettei UPS:n ja TNT:n välisen keskittymän toteuttamisen kannalta olennaisten vuoden 2012 sopimusten täyttäminen ollut mahdollista. Kantajat väittävät, että kyseisen lainvastaisen päätöksen vuoksi niiltä evättiin etu, jonka ne odottivat saavansa kyseisistä sopimuksista, tai ainakin mahdollisuus saada niistä tällaista etua. Kantajat vaativat siten korvausta saamatta jääneistä voitoistaan.

32 Kantajat vetoavat lähinnä kahteen lainvastaisuuteen sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun synnyttävinä seikkoina. Ensimmäinen koskee perusoikeuksien ja erityisesti UPS:n puolustautumisoikeuksien loukkaamista siitä syystä, että komissio ei antanut tiedoksi riidanalaisessa päätöksessä keskittymän hintavaikutusten arvioimiseksi käytettyä ekonometristä mallia. Niiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin totesi tämän lainvastaisuuden 7.3.2017 antamassaan tuomiossa United Parcel Service v. komissio (T-194/13, EU:T:2017:144). Toinen lainvastaisuus liittyy UPS:n ja TNT:n välisen keskittymän arviointia koskeviin virheisiin, joihin UPS vetosi asiassa T-834/17 nostamassaan vahingonkorvauskanteessa. Kyseiset virheet koskivat keskittymän hintavaikutusten, tehokkuushyötyjen ja FedExin tilanteen arviointia.

33 Kantajat väittävät siten, että unionin yleisen tuomioistuimen 7.3.2017 antamassaan tuomiossa United Parcel Service v. komissio (T-194/13, EU:T:2017:144) toteama UPS:n puolustautumisoikeuksien loukkaaminen sekä arviointivirheet, joihin UPS on vedonnut vahingonkorvauskanteensa tueksi asiassa T-834/17, osoittavat komission syyllistyneen riittävän ilmeisiin rikkomisiin. Ne vetoavat tältä osin nyt käsiteltävän vahingonkorvauskanteen ja UPS:n asiassa T-834/17 nostaman vahingonkorvauskanteen välisiin läheisiin yhteyksiin ja kertovat saaneensa tutustua vain hyvin rajoitetusti komission arviointeihin, koska ne eivät olleet osallistuneet UPS:n kumoamiskannetta tukevina väliintulijoina oikeudenkäyntiin, joka johti 7.3.2017 annettuun tuomioon United Parcel Service v. komissio (T-194/13, EU:T:2017:144). Kantajat ilmoittivat istunnossa hyväksyvänsä sen, että niiden kanne liittyy läheisesti asiassa T-834/17 nostettuun kanteeseen.

34 Riidanalaista päätöstä väitetysti rasittavia riittävän ilmeisiä rikkomisia, sellaisina kuin ne esitetään kolmessa ensimmäisessä kanneperusteessa, on tutkittava näiden alustavien huomautusten valossa.

Sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen ensimmäinen edellytys

35 Sellaisen oikeussäännön, jolla on tarkoitus antaa yksityisille oikeuksia, riittävän ilmeinen rikkominen on kyseessä, kun asianomainen toimielin on rikkonut selvällä ja vakavalla tavalla sen harkintavallalle asetettuja rajoja, ja tämän osalta on otettava huomioon muun muassa säänneltävien tilanteiden monimuotoisuus, rikotun säännön selkeys ja täsmällisyys ja rikotussa säännössä unionin toimielimelle annetun harkintavallan laajuus (tuomio 19.4.2007, Holcim (Deutschland) v. komissio, C-282/05 P, EU:C:2007:226, 50 kohta ja tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 30 kohta).

36 Vaatimus unionin oikeussäännön riittävän ilmeisestä rikkomisesta perustuu tarpeeseen punnita keskenään yhtäältä yksityisten intressiä tulla suojelluksi toimielinten lainvastaisilta toimilta ja toisaalta harkintavaltaa, joka on annettava toimielimille, jotta niiden toiminta ei pysähdy (tuomio 10.9.2019, HTTS v. neuvosto, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 34 kohta).

37 Tämä punninta on sitäkin tärkeämpää, koska komission on määritettävä ja pantava täytäntöön unionin kilpailupolitiikka ja sillä on tätä varten harkintavaltaa (tuomio 23.4.2009, AEPI v. komissio, C-425/07 P, EU:C:2009:253, 31 kohta).

38 On totta, että unionin vastuun syntymisen helpottaminen ulottamalla unionin oikeuden riittävän ilmeisen rikkomisen käsite koskemaan sellaisen lakiin perustuvan velvoitteen noudattamatta jättämistä, joka – niin valitettavaa kuin se onkin – voidaan selittää erityisesti komissiota sitovilla objektiivisilla rajoitteilla, uhkaisi vaarantaa kyseisen toimielimen toiminnan yrityskeskittymien valvonnan alalla tai jopa estää sen. Komission menettelyn seurauksena vahinkoa kärsineille henkilöille on kuitenkin annettava oikeus korvaukseen silloin, kun komissio on antanut konkreettisen toimen, joka ilman perusteltua syytä tai objektiivista selitystä on selvästi oikeussäännön vastainen ja jolla vahingoitetaan vakavasti kyseisten henkilöiden etuja (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2007, Schneider Electric v. komissio, T-351/03, EU:T:2007:212, 123 ja 124 kohta ja tuomio 9.9.2008, MyTravel v. komissio, T-212/03, EU:T:2008:315, 42 ja 43 kohta).

39 Tällainen sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen kynnyksen määritelmä on omiaan suojaamaan sitä harkintavaltaa ja arviointivapautta, jota komissiolla on oltava sekä sen tarkoituksenmukaisuuspäätöksissä että sen tulkitessa ja soveltaessa sovellettavia unionin kilpailuoikeuden säännöksiä, ilman että kolmannet osapuolet voisivat kuitenkaan joutua vastaamaan räikeiden ja anteeksiantamattomien virheiden seurauksista (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2007, Schneider Electric v. komissio, T-351/03, EU:T:2007:212, 125 kohta).

40 Sopimussuhteen ulkopuolinen unionin vastuu voi siten syntyä pelkästään sen perusteella, että toimielimen todetaan syyllistyneen sellaiseen sääntöjenvastaisuuteen, jollaiseen tavanomaisesti varovainen ja huolellinen viranomainen ei olisi vastaavissa olosuhteissa syyllistynyt (tuomio 10.9.2019 HTTS v. neuvosto, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 43 kohta).

Väitetty UPS:n ja kantajien perusoikeuksien riittävän ilmeinen loukkaaminen

41 Kantajat väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen 7.3.2017 antamassa tuomiossa United Parcel Service v. komissio (T-194/13, EU:T:2017:144) toteama UPS:n puolustautumisoikeuksien loukkaaminen on riittävän ilmeinen rikkominen, joka voi synnyttää sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun, minkä komissio kiistää.

42 On totta, että komission todettiin loukanneen UPS:n puolustautumisoikeuksia, koska se ei ollut antanut sille tiedoksi ekonometrisen mallin lopullista versiota, mikä johti riidanalaisen päätöksen kumoamiseen kokonaisuudessaan (tuomio 7.3.2017, United Parcel Service v. komissio, T-194/13, EU:T:2017:144, 221 ja 222 kohta).

43 On kuitenkin muistutettava, että unionin yleisen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vahingonkorvauskanteen tueksi esitetyn säännön tarjoaman suojan on oltava tehokas siihen vetoavan henkilön osalta ja kyseisen henkilön on siten oltava yksi niistä, joille kyseessä olevalla säännöllä annetaan oikeuksia. Oikeus korvaukseen ei voi perustua sääntöön, jolla ei suojata yksityistä siltä lainvastaisuudelta, johon hän vetoaa, vaan toista yksityistä (tuomio 12.9.2007, Nikolaou v. komissio, T-259/03, ei julkaistu, EU:T:2007:254, 44 kohta; tuomio 14.12.2018, East West Consulting v. komissio, T-298/16, EU:T:2018:967, 142 kohta ja tuomio 23.5.2019, Steinhoff ym. v. EKP, T-107/17, EU:T:2019:353, 77 kohta).

44 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat vetoavat korvausvaatimuksensa perusteena UPS:n menettelyllisten oikeuksien loukkaamiseen, mitä ei edellä 43 kohdassa mainittujen seikkojen perusteella voida hyväksyä.

45 Kantajat väittävät kuitenkin, että samalla, kun komissio toimi laittomasti UPS:n osalta, se myös loukkasi välittömästi niiden perusoikeuksia, erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 16, 17 ja 41 artiklaan perustuvia perusoikeuksia.

46 On kuitenkin selvää, etteivät kantajat osallistuneet UPS:n ja TNT:n välisen yrityskeskittymän valvontamenettelyyn, vaikka niillä olisi asetuksen N:o 139/2004 18 artiklan 4 kohdan ja asetuksen N:o 802/2004 11 artiklan b ja c alakohdan nojalla ollut mahdollisuus tulla kuulluiksi kyseisessä menettelyssä. Vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen istunnossa tältä osin esittämiin kysymyksiin kantajat vahvistivat, etteivät ne olleet osallistuneet menettelyyn, vaikka niillä oli ollut mahdollisuus siihen kyseisten säännösten perusteella. Niinpä kantajat eivät voi perustellusti vedota siihen, että komissio olisi loukannut niiden menettelyllisiä oikeuksia, mukaan lukien perusoikeuskirjan 41 artiklassa tarkoitetut oikeudet, menettelyssä, johon ne olivat päättäneet olla osallistumatta.

47 Joka tapauksessa on myös mainittava, että komissiolle perusoikeuskirjan 41 artiklan nojalla kuuluva huolellisuusvelvoite merkitsee sitä, että hallinnon on toimittava huolellisesti ja varovaisesti, vaikka sen tehtävänä ei olekaan välttää kaikkia vahinkoja, joita taloudellisille toimijoille voi aiheutua tavanomaisten kaupallisten riskien toteutumisesta (tuomio 16.12.2008, Masdar (UK) v. komissio, C-47/07 P, EU:C:2008:726, 93 kohta). Riski siitä, ettei keskittymälle anneta komission ennakkohyväksyntää, kuuluu olennaisena osana yrityskeskittymien valvontamenettelyihin (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2009, komissio v. Schneider Electric, C-440/07 P, EU:C:2009:459, 203 kohta). Niinpä kantajat eivät voi vedota siihen, että komissio olisi laiminlyönyt huolellisuusvelvoitteensa niiden osalta.

48 Perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklassa vahvistettujen elinkeinovapauden ja omaisuudensuojan väitetystä loukkaamisesta on riittävää todeta, että kantajat ovat ainoastaan viitanneet tähän lainvastaisuusperusteeseen tukematta sitä millään oikeudellisilla perusteluilla. Koska mitään väitteitä, joilla pyrittäisiin kyseenalaistamaan asetukseen N:o 139/2004 perustuvan yrityskeskittymien valvontajärjestelmän pätevyys, ei ole esitetty, on muistutettava, että – kuten edellä 47 kohdassa mainittiin – riski sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevasta päätöksestä kuuluu olennaisena osana kaikkiin valvontamenettelyihin.

49 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että väitteet, joiden mukaan komissio loukkasi riittävän ilmeisellä tavalla kantajien ja UPS:n perusoikeuksia, eivät ole perusteltuja ja ne on siten hylättävä.

UPS:n ja TNT:n välisen keskittymän arvioinnissa väitetysti tehdyt vakavat ja ilmeiset virheet

50 Tämän väitteen tueksi kantajat viittaavat UPS:n asiassa T-834/17 esittämiin perusteluihin ja vaatimuksiin ja väittävät, että riidanalainen päätös sisälsi vakavia ja ilmeisiä arviointivirheitä, joita ilman vuoden 2012 sopimukset olisi voitu täyttää. Ne väittävät toissijaisesti, että komissio rikkoi perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklaa kieltämällä ilmoitetun yrityskeskittymän ja estämällä niitä näin täyttämästä kyseisiä sopimuksia.

51 Aluksi on tutkittava, voidaanko esillä oleva väite ottaa tutkittavaksi, kun otetaan huomioon yhtäältä se, että kantajat viittaavat UPS:n kirjelmiin, ja toisaalta se, että sitä näyttää tukevan vain vastauskirjelmän liitteenä esitetty asiantuntijalausunto.

– *Viittaaminen UPS:n asiassa T-834/17 esittämiin kanneperusteisiin ja perusteluihin*

52 Koska nyt käsiteltävä vahingonkorvauskanne ja UPS:n asiassa nostama T-834/17 nostama kanne liittyvät läheisesti toisiinsa, kantajat pyytävät unionin yleistä tuomioistuinta ottamaan huomioon UPS:n kyseisessä asiassa esittämät oikeudelliset perusteet ja tosiseikat. Ne väittävät tältä osin, että ne saattoivat tutustua vain rajoitetusti komission arviointeihin, koska ne eivät olleet osallistuneet oikeudenkäyntiin UPS:n kumoamiskannetta tukevina väliintulijoina.

53 Komissio väittää, että kantajien tältä osin esittämät perustelut eivät ole riittävän selkeät. Sen mukaan kantajat tyytyivät väittämään, että ilman lyhyesti kuvattuja lainvastaisuuksia UPS:n ja TNT:n välinen oikeustoimi olisi hyväksytty, jolloin nämä olisivat voineet hyötyä vuoden 2012 sopimuksista. Komission mukaan kantajat eivät voi kehottaa unionin yleistä tuomioistuinta ottamaan huomioon asian T-834/17 kantajan esittämiä huomautuksia esittämättä omaa oikeudellista arviointiaan ja toimittamatta perustelujaan tukevaa selvitysaineistoa.

54 Tässä yhteydessä on muistettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdan mukaan kanteessa on mainittava oikeusriidan kohde ja sen on sisällettävä yhteenveto seikoista, joihin kanne perustuu.

55 Oikeusvarmuuden ja hyvän lainkäytön takaamiseksi kantajan yhteenvedon kanteen oikeudellisista perusteista on oltava riittävän selkeä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta toimivaltainen tuomioistuin voi ratkaista kanteen (ks. vastaavasti tuomio 11.9.2014, MasterCard ym. v. komissio, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 41 kohta).

56 Kannekirjelmässä on siten selitettävä, mitä kanteen taustalla oleva oikeudellinen peruste sisältää, eikä pelkkä sen ylimalkainen mainitseminen täytä työjärjestyksessä asetettuja vaatimuksia (ks. tuomio 11.9.2014, Gold East Paper ja Gold Huasheng Paper v. neuvosto, T-444/11, EU:T:2014:773, 93 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

57 Nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevissa perusteluissa viitataan pääasiallisesti UPS:n asiassa T-834/17 nostamaan kanteeseen.

58 Työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdassa määrätyt pakottavat vaatimukset, joista muistutettiin edellä, olisi kuitenkin mahdollista kiertää, jos kanteessa nimenomaisesti esittämättä jätetyt oikeudelliset perusteet voitaisiin ottaa tutkittavaksi sillä perusteella, että kolmas on esittänyt ne jossakin toisessa asiassa, johon kanteessa viitataan (tuomio 14.12.2005, Honeywell v. komissio, T-209/01, EU:T:2005:455, 64 kohta).

59 On nimittäin korostettava, että se, että näiden kahden asian asianosaiset, erityisesti kantajat, ovat samat, on olennainen edellytys sille, että perusteet, jotka on väitetysti esitetty viittaamalla jossakin toisessa asiassa esitettyihin asiakirjoihin, voidaan ottaa tutkittavaksi (tuomio 14.12.2005, Honeywell v. komissio, T-209/01, EU:T:2005:455, 67 kohta).

60 Kantajat väittävät kuitenkin, että nyt käsiteltävän asian olosuhteet poikkeavat 14.12.2005 annetun tuomion Honeywell v. komissio (T-209/01, EU:T:2005:455) taustalla olleista olosuhteista siten, että Honeywellin viittaus koski selvästi oikeudellisia perusteita, kun taas nyt käsiteltävässä kanteessa kantajat eivät tukeudu UPS:n esittämiin oikeudellisiin perusteisiin vaan asian kannalta merkityksellisiin tosiseikkoihin.

61 On kuitenkin riittävää todeta, että toisin kuin kantajat väittävät, niiden kanne sisältää yleisen viittauksen UPS:n asiassa T-834/17 nostamaan kanteeseen sen osoittamiseksi, että komissio teki UPS:n ja TNT:n yrityskeskittymää koskevassa arvioinnissaan useita vakavia ja ilmeisiä virheitä, jotka horjuttavat riidanalaisen päätöksen pätevyyttä keskittymän hintavaikutusten, tehokkuushyötyjen, FedExin kilpailukyvyn sekä kilpailun intensiteetin arvioimisen osalta. Viittaus on yhteneväinen sen kanssa, mitä asiassa T-834/17 29.12.2017 nostettua kannetta koskevassa tiedonannossa, sellaisena kuin se julkaistiin virallisessa lehdessä (EUVL 2018, C 72, s. 41), mainitaan.

62 Edellä esitetystä seuraa, että kantajien yleinen viittaus UPS:n asiassa T-834/17 jättämään kannekirjelmään on jätettävä tutkimatta.

63 Siltä osin kuin kantajat väittävät, että ne saivat kannekirjelmän laatimiseksi tutustua vain hyvin rajoitetusti komission arviointeihin, on riittävää muistuttaa, että – kuten edellä 46 kohdassa mainittiin – kantajat eivät osallistuneet UPS:n ja TNT:n yrityskeskittymän valvontamenettelyyn, vaikka niillä olisi ollut mahdollisuus siihen. Lisäksi ne myöntävät, etteivät ne pyytäneet missään vaiheessa saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen UPS:n kumoamisvaatimuksia asiassa, joka johti 7.3.2017 annettuun tuomioon United Parcel Service v. komissio (T-194/13, EU:T:2017:144).

– *Copenhagen Economicsin kertomuksen tutkittavaksi ottaminen*

64 Vastauksensa liitteenä kantajat esittävät Copenhagen Economicsin 8.7.2019 päivätyn asiantuntijakertomuksen, jonka otsikko on ”Assessment of economic analysis of the European Commission in the UPS-TNT case” (Komission asiassa UPS-TNT tekemän taloudellisen

analyysin arviointi). Komissio vastustaa kyseisen kertomuksen esittämisen hyväksymistä sen myöhäisyyden – jolle ei komission mielestä ollut pätevää syytä – vuoksi. Se vaatii, että kyseinen asiakirja jätetään tutkimatta.

65 Kantajien mielestä kertomus voidaan ottaa tutkittavaksi. Niiden mukaan kertomus ei ole uusi todiste vaan siinä vain kootaan yhteen unionin yleiselle tuomioistuimelle jo esitetty selvitysaineisto. Sen esittäminen voidaan kantajien mukaan oikeuttaa tarpeella vastata vastineeseen ja varmistaa niiden oikeus tulla kuulluiksi.

66 On muistutettava, että työjärjestyksen 76 artiklan f alakohdan mukaan kannekirjelmässä on tarvittaessa mainittava todisteet ja pyynnöt näytön esittämiseksi. Työjärjestyksen 85 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että todisteet ja pyynnöt näytön esittämiseksi on esitettävä ensimmäisessä kirjelmien vaihdossa. Työjärjestyksen 85 artiklan 2 kohdassa lisätään, että asianosaiset voivat vielä kantajan vastauksessa ja vastaajan vastauksessa esittää lausumiensa tueksi uusia todisteita ja pyytää saada esittää näyttöä, jos niiden esittämiseen vasta silloin on pätevä syy.

67 Asianosaisten on työjärjestyksen 85 artiklan 1 kohdan prekluusiosäännön mukaan perusteltava, miksi uudet todisteet ja pyynnöt näytön esittämiseksi on esitetty myöhässä, ja unionin tuomioistuimilla on toimivalta tutkia näiden todisteiden tai näytön esittämistä koskevien pyyntöjen myöhäisyyden perustelemiseksi esitettyjen syiden paikkansapitävyys ja tilanteen mukaan näiden todisteiden ja pyyntöjen sisältö sekä myös toimivalta hylätä todisteet ja näytön esittämistä koskevat pyynnöt, jos niiden myöhäistä esittämistä ei ole perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla tai jos ne eivät ole perusteltuja. Se, että asianosainen esittää todisteita tai näytön esittämistä koskevia pyyntöjä myöhässä, saattaa olla perusteltua, jos tällä asianosaisella ei voinut aiemmin olla kyseisiä todisteita käytettävissään tai jos vastapuoli on esittänyt omaa aineistoaan myöhään ja asiakirja-aineiston täydentäminen on sallittava kontradiktorisen periaatteen noudattamisen turvaamiseksi.

68 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat väittävät vastauskirjelmässään toimittaneensa Copenhagen Economicsin kertomuksen osoittaakseen muun muassa, että komission lähestymistapa poikkeaa yhtäältä lopullisen ekonometrisen mallin UPS:lle ilmoittamatta jättämisen vuoksi ja toisaalta sen, että malliin tukeuduttiin epäasianmukaisesti perusteluna aineelliselle päätökselle siitä, että ilmoitettu yrityskeskittymä oli kiellettävä, vuoksi sekä parhaista käytännöistä että komission itse aiemmissa ja myöhemmissä asioissa noudattamasta käytännöstä niin perustavanlaatuisesti, että sen riidanalaisessa päätöksessä noudattamaa lähestymistapaa on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

69 Vastauskirjelmästä ilmenee siten, että kyseisellä kertomuksella pyritään tukemaan väitteitä, jotka koskevat komission UPS:n ja TNT:n yrityskeskittymää koskevassa arvioinnissa tekemiä vakavia virheitä ja joiden tueksi kantajat eivät ole esittäneet kannekirjelmässä mitään muuta kuin yleisen viittauksen UPS:n asiassa T-834/17 esittämiin kanneperusteisiin ja perusteluihin ilman mitään omaa näyttöä. Tästä seuraa, että kantajat ovat esittäneet Copenhagen Economicsin kertomuksen myöhässä ilman pätevää syytä, eikä kertomusta voida pitää vastanäyttönä tai näytön täydentämisenä vastapuolen esittämän vastanäytön jälkeen.

70 Copenhagen Economicsin kertomus on siten jätettävä tutkimatta, koska se on esitetty liian myöhään ilman pätevää syytä.

71 Koska kantajat eivät ole esittäneet komission arviointivirheitä koskevien väitteidensä tueksi muuta kuin viittaukseen UPS:n asiassa T-834/17 esittämiin kanneperusteisiin ja perusteluihin sekä Copenhagen Economicsin kertomuksen, on todettava, että väitteitä, jotka koskevat komission UPS:n ja TNT:n yrityskeskittymän arvioinnissa tekemiä vakavia ja ilmeisiä virheitä, ei ole perusteltu.

72 Väitteet on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

73 Koska kantajat eivät ole osoittaneet, että riidanalaista päätöstä rasittaisivat riittävän ilmeiset sääntöjenvastaisuudet, yksi kolmesta kumulatiivisesta edellytyksestä, joiden on täytyttävä sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymiseksi, ei täyty ja kanne on perusteeton.

74 Kaiken edellä esitetyn perusteella kanne hylätään ilman, että on tarpeen tutkia kantajien neljännen ja viidennen kanneperusteen yhteydessä esittämiä väitteitä, joilla pyritään osoittamaan vahingon ja syy-yhteyden olemassaolo. Koska kanne on perusteeton, ei ole tarpeen lausua siitä, ovatko kantajien esittämät vaatimukset vanhentuneet (ks. vastaavasti tuomio 13.7.1961, Meroni ym. v. korkea viranomainen, 14/60, 16/60, 17/60, 20/60, 24/60, 26/60 ja 27/60 ja 1/61, EU:C:1961:16, s. 341).

Oikeudenkäyntikulut

75 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantajat on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu seitsemäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) ASL Aviation Holdings DAC ja ASL Airlines (Ireland) Ltd vastaavat oikeudenkäyntikuluista.

Papasavvas da Silva Passos Reine

Truchot Sampol Pucurull

Julistettiin Luxemburgissa .

Allekirjoitukset